

DIRK ROOSEN- BURG PRIJS 2019

DIRK ROOSENBURGPRIJS 2019

DIRK ROOSENBURGPRIJS 2019

De Dirk Roosenburgprijs heeft als doel de kwaliteit van de gebouwde omgeving in de gemeente Eindhoven te bevorderen door middel van openbare discussie. De prijs wordt toegekend aan een uitgevoerd project binnen de grenzen van de gemeente. Daarbij telt de kwaliteit van het ontwerp, maar ook de bijdrage die het project levert aan de beleving, bruikbaarheid en identiteit van de stad. De prijs wordt toegekend namens het College van B&W van de gemeente Eindhoven. De organisatie is in handen van Architectuurcentrum Eindhoven samen met de gemeente Eindhoven en met medewerking van de BNA kring Zuidoost Brabant.

De prijs is vernoemd naar architect Dirk Roosenburg (1887-1962) die enkele gezichtsbepalende gebouwen in Eindhoven ontwierp. Hij was betrokken bij het ontwerp van De Lichtoren (1919-20) en ontwierp als zelfstandig architect onder meer ook het hoofdkantoor van Phillips aan de Emmasingel (1926/1944-51), tegenwoordig De Admirant genoemd. Andere beeldbepalend ontwerpen van zijn hand zijn het Natlab op Strijp-S (1926) en de Philips Bedrijfsschool (1928-29, 1943-47). Het voormalige stationsgebouw (1934-35) van Vliegveld Welschap in de Vinexwijk Meerhoven is ook een ontwerp van Dirk Roosenburg.

WINNAARS

- 1989 Gezondheidscentrum**, Bellefroidlaan, ontwerp: Jo Coenen Architects & Urbanists
- 1991 Verbouwing Plaza Futura**, Leenderweg, ontwerp: Harry de Beer en Bert Staal
- 1993 Kantoor Sociale Woningstichting**, Europalaan, ontwerp: Thomassen Vaessen Architecten
- 1995 Kinderdagverblijf Minoes**, Mortierlaan, ontwerp: Marx & Steketee Architecten
- 1997 Woongebouw met geluidsscherm**, Jeroen Boschlaan, ontwerp: Thomassen Vaessen Architecten
- 1999 Verbouwing De Witte Dame**, Emmasingel, ontwerp: Dirrix Van Wylick Architecten
- 2001 Centrum Blixembosch**, ontwerp: De Architectengroep Rijnboutt; Ruijsenaars; Hendriks; Van Gameren; Mastenbroek
- 2003 Faculteit Bouwkunde Vertigo**, TU/e campus, ontwerp: diederendirrix

- 2005 Kantoren en appartementen Baekelandplein**, ontwerp: diederendirrix
- 2007 Jongerencentrum Dynamo**, Catharinaplein, ontwerp: diederendirrix
- 2009 Verbouwing Lichttoren**, ontwerp: awg architecten
- 2009 Spilcentrum Hangar Meerhoven**, ontwerp: diederendirrix
- 2011 Park Meerland**, ontwerp: Atelier DUTCH; inclusief bruggen,, ontwerp: Daf Architecten en gemaal, ontwerp: Van Helmond | Zuidam Architecten
- 2013 Anton**, Strijp-S, ontwerp: diederendirrix
- 2013 Gerard**, Strijp-S, ontwerp: Jo Coenen met Coenen / Sättele Architecten
- 2015 Spilcentrum 't Hofke**, Koudenhovenseweg Zuid, ontwerp: UArchitects
- 2017 Space-S**, Strijp-S, Inbo / Urhahn stedenbouw & strategie e.a.

INHOUD

JURYRAPPORT	4
EN DE WINNAAR IS...	9
ATLAS	10
NOMINATIES	12
WONINGBOUW CELSIUS VAN DER BILDT	16
NRE TWEE	18
RENOVATIE EN VERNIEUWING STATION NS	20
BRAINPORT INDUSTRIES CAMPUS	22
LANDGOED EIKENBURG	24
PEOPLE'S PAVILION	26
INNOVATION POWERHOUSE	28
KAZERNE	30
PROJECTENSELECTIE 2017-2019	32
SPONSORS/BEGUNSTIGERS	51

EINDHOVEN

ARCHITECTUURCENTRUM
EINDHOVEN

JURYRAPPORT

JURYRAPPORT

Dinsdag 9 september was een dag met een strak blauwe lucht en een aangename temperatuur van zo'n 20 graden Celsius... Ideaal weer voor de beoordeling van negen projecten, genomineerd voor de Dirk Roosenburgprijs 2019. Acht projecten werden bezocht en het negende, inmiddels weer afgebroken project, werd bestudeerd aan de hand van foto's, films en een toelichting door architect en opdrachtgever. Na een dag met inspirerende projectbezoeken en gesprekken met enthousiaste opdrachtgevers, architecten en gebruikers kwam de jury* tot een unaniem oordeel...

René Erven

DOELSTELLING EN CRITERIA

De Dirk Roosenburgprijs wordt sinds 1989 uitgereikt aan een bouwproject door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Eindhoven. Sinds 2011 is de organisatie in handen van Architectuurcentrum Eindhoven dat de prijs in opdracht van het college organiseert.

In overleg met het college is de doelstelling van de prijs aangepast. De doelstelling luidt: 'De Dirk Roosenburgprijs heeft als doel de kwaliteit van de gebouwde omgeving in de gemeente Eindhoven te bevorderen door middel van openbare discussie. De prijs wordt toegekend aan een uitgevoerd project binnen de grenzen van de gemeente. Daarbij telt de kwaliteit van het ontwerp, maar ook de bijdrage die het project levert aan de beleving, bruikbaarheid en identiteit van de stad.'

Die accentverschuiving werd ingegeven door twee ontwikkelingen. De Commissie Ruimtelijke Kwaliteit kreeg ook op gebied van monumenten, stedelijke ontwikkeling en openbare ruimte een adviserende taak. En de BNA, de branchevereniging van Nederlandse architectenbureaus, profileert zich sinds 2006 met de eigen architectuurprijs: de verkiezing van 'Beste Gebouw van het Jaar'.

Daarmee blijft de Dirk Roosenburgprijs in de eerste plaats een architectuurprijs, maar is het tegelijkertijd een middel

om ruimtelijke kwaliteit en goed opdrachtgeverschap te stimuleren. Aspecten als esthetische kwaliteit, uitstraling en gebruik spelen een belangrijke rol, maar ook de impact van een project op de ontwikkeling van de stad en daarmee ook de voorbeeldfunctie die een project heeft voor andere, toekomstige projecten worden meegenomen in het oordeel. De jury van de Dirk Roosenburgprijs 2019 heeft vanuit deze brede doelstelling de nominaties beoordeeld.

OBSERVATIES

De jury zag een enorme diversiteit aan projecten, die tegelijkertijd een brede afspiegeling zijn van de actuele ruimtelijke opgaven in Eindhoven. Die ruimtelijke opgaven zijn nauw verbonden met de sterke economische ontwikkeling die de stad en de regio doormaken. Het zwaartepunt van de economische motor is de hightech industrie. In 2018 becijferde het CBS zelfs dat de economie van Brainport Eindhoven bovengemiddeld groeit. Harder dan in Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Den Haag.

Het gevolg daarvan is dat de stad zich momenteel ruimtelijk sterk ontwikkelt. In Eindhoven raakt de woningmarkt oververhit. De gemeente is gestart met een zogenaamd bouw-offensief. De contouren van een 'nieuw Eindhoven' tekenen zich bovendien al af. Tal van grootschalige bouwplannen, zowel op Strijp-S als in de binnenstad, staan op stapel. De woorden 'Technologie, Design en Kennis' vormen de

kernbegrippen van het economische succes. Het ruimtelijke model van de campus, waarbij technici, ondernemers en onderzoekers elkaar makkelijk vinden en vaak ook faciliteiten delen, is daarbij uiterst succesvol. De High Tech Campus Eindhoven (HTC) is daarvan een veelgeprezen voorbeeld. De campus faciliteert datgene wat bekend is gaan staan als 'open innovatie'.

Kennis (onderwijs), technologieontwikkeling, ondernemerschap en maakindustrie vormen bij open innovatie een symbiotische relatie. De economische groei van Brainport is dus sterk afhankelijk van goed functionerende ecosystemen. Het genomineerde project **Brainport Industries Campus** is zo'n ecosysteem gehuisvest onder een dak van 62.000 m². De plek waar hightech bedrijven in de toelever- en maakindustrie kunnen leren, innoveren en produceren, én waarbij faciliteiten zoals cleanrooms, productieruimtes, magazijnen, overleg ruimtes en horeca worden gedeeld.

De afgelopen decennia zijn vrijwel alle Philipsterreinen 'vrij' gekomen. De hekken zijn verdwenen en de gebieden worden langzaam opgenomen in het weefsel van de stad. Strijp-T is zo'n voormalig Philipsterrein dat zich momenteel sterk ontwikkelt tot een ecosysteem voor innovatie en hightech maakindustrie. Boegbeeld van die ontwikkeling is de transformatie van de voormalige elektriciteitscentrale, met de kenmerkende dubbele schoorstenen, tot **Innovation Powerhouse**. Een icoon in het door Phillips gecreëerde stadsgezicht dat met veel energie en ondernemersgeest voor Eindhoven is behouden.

De TU/e Campus ondergaat de afgelopen jaren eveneens een belangrijke transformatie. Niet alleen staat de campus open voor wonen en nieuwe bedrijvigheid. De TU/e zelf heeft een groot deel van haar onderwijsgebouwen gemoderniseerd, met daarbij bijzondere aandacht voor architectonische kwaliteit en duurzaamheid. De vernieuwing van het hoofdgebouw **Atlas**, dat voor deze editie van de Dirk Roosenburgprijs is genomineerd, vormt meteen een opmerkelijk visitekaartje van de TU/e.

Ook het **station**, dat binnenkort Eindhoven Centraal gaat heten, was aan vernieuwing toe. Dagelijks telt het station zo'n 75.000 reizigers en de verwachting is dat dit aantal de komende jaren groeit naar circa 130.000 per dag. Deze verbouwing is een uiterst ingewikkelde logistieke operatie waarbij tal van belangen spelen. Deze opgave illustreert

tegelijk dat het krachtenveld waarbinnen de architect opereert enorm complex is geworden. En, dat geldt niet alleen voor de modernisering van het station.

Dit krachtenveld wordt nog complexer in het licht van actuele thema's. Duurzaamheid, klimaatadaptatie, circulariteit, ecologie en het belang van biodiversiteit binnen het stedelijke weefsel zorgen voor nieuwe architectonische uitdagingen. In dat opzicht is de jury blij met de nominatie van **People's Pavilion** dat het thema circulariteit agendeert.

Een andere observatie van de jury is dat veel projecten een onderdeel vormen van een langer durend proces. Het genomineerde plan **Celsius van der Bildt** is een afzonderlijke fase van de wijkvernieuwing in Woensel-West. Een belangrijk aandachtspunt in deze vernieuwing is het 'activeren' van de Edisonstraat. Met name woningcorporatie Sint Trudo investeert in dit proces met tal van projecten, onder meer met de bouw van Volta Galvani en de verbijzondering van tal van plekken met bijzondere paviljoens. Maar deze opgave behelst zeker niet alleen ruimtelijke ingrepen en wijkvernieuwing, ook tal van sociale programma's hebben de wijk positieve impulsen gegeven.

Sint Trudo speelde ook een belangrijke rol bij de verbouwing van enkele kloostergebouwen op **Landgoed Eikenburg**, een voormalig opleidingscomplex van de Broeders van de Liefde. Ook hier is de verbouwing verbonden aan een 'activering' van het landgoed. De geformuleerde kernwaarde luidt: 'collectief wonen met zorg voor elkaar en voor het landschap'. Een groot aantal nieuwe bewoners is actief in de woongemeenschap of op het kloosterterrein. De jury onderschrijft het belang van het levend houden van deze bijzondere plek in Eindhoven.

Die betrokkenheid, meer specifiek 'co-creatie', is een ontwikkeling die eveneens bij een groot aantal genomineerde projecten een rol speelt. Eindhoven kent een cultuur van 'doen in gezamenlijkheid', zo signaleert de jury. Exemplarisch is het project **NRE TWEE**. Een collectief van bewoners dat samen met architect Magdaleen Kroese de voormalige toonzaal op het terrein van het Nutsbedrijf Regio Eindhoven transformeerde tot collectief woongebouw. Het is het eerste grotere verbouwingsproject dat de ontwikkeling van het NRE-terrein op de kaart zet. De komende jaren zullen hier nog tal van interessante projecten worden opgeleverd.

De jury is onder de indruk van de enorme energie en ondernemerszin in Eindhoven. Uiteenlopende, vaak rafelige plekken in de stad krijgen daardoor weer een impuls. Bijzonder in dit opzicht is **Kazerne: Home of Design**, een initiatief van creatieve ondernemers Annemoon Geurts en Koen Rijnbeek. De fysieke ingrepen zijn gekoppeld aan een opmerkelijke programmering van activiteiten rondom het veelzijdige thema 'design'.

Tot slot stelt de jury vast dat bij zes van de negen nominaties de revitalisatie van bestaande gebouwen of erfgoed een belangrijk aspect is. Eindhoven kent inmiddels een rijke traditie van architectonische revitalisering van uiteenlopende gebouwen. Een groot aantal daarvan is in het recente verleden gelauwerd met de Dirk Roosenburgprijs.

EVALUATIE: TWEE OPMERKELIJKE PROJECTEN

De jury wil hier een pleidooi houden voor kwaliteit en zorgvuldigheid bij de ontwikkeling van projecten, met een bijzondere rol voor de betekenis van architectuur. Architectuur kan een cruciale rol spelen in de manier waarop projecten worden ontwikkeld (in co-creatie of in de context van complexe opgaven). Maar ook in de wijze waarop nieuwe gebouwen de specifieke cultuurhistorie en het collectieve geheugen van Eindhoven versterken, of in de manier waarop design en innovatie kunnen worden ingezet voor een gezonde duurzame leefomgeving.

De huidige waardeontwikkeling van vastgoed is gebaseerd op een lineair economisch groeimodel waarin projecten als beleggingsobjecten worden ontwikkeld. De jury pleit hier om die waardeontwikkeling in een breder perspectief te zien. Waardeontwikkeling op basis van het onontkoombare circulaire model van de toekomst. Waardeontwikkeling waarin de stad Eindhoven wordt benaderd als een voortdurend ontwikkelend ecosysteem waar mensen met plezier wonen, werken, studeren en verblijven, en waarin het bijzondere karakter Eindhoven wordt gekoesterd. Kortom, een opgave waarin waardeontwikkeling betekenis heeft voor de hele stad.

De jury zag negen lovenswaardige projecten. Denk aan BIC en het inzetten op een duurzame toekomst voor de maakindustrie als sleutelsector in het succes van Brainport. Of de aanpak van Sint Trudo in Woensel-West en op Eikenburg, en de inzet van een groep bewoners om het NRE-terrein weer onderdeel te maken van de stad. Of het

bijzondere verhaal van Annemoon Geurts, de drijvende kracht achter **De Kazerne**.

Maar bij veel projecten had de jury vraagtekens bij welke rol het ontwerp of de architectuur heeft gespeeld in het slagen van deze projecten. Bij de **Brainport Industries Campus** vroeg de jury zich af of de architect bij dit bijzondere project alles uit de kast heeft gehaald of ruimte daarvoor heeft gekregen. De architectuur van de **Kazerne** is esthetisch prettig en goed gedaan, maar niet onderscheidend of cruciaal in het welslagen.

Hoe nu een oordeel te vellen over deze negen projecten? Welke kwaliteiten zijn doorslaggevend? Welke projecten steken met kop en schouder boven het maaiveld uit? Om die vraag te kunnen beantwoorden stelde de jury zich een meer principiële vraag: welk doel streven we als jury met de prijs na? Is het een stimulans om werk te maken van architectonische kwaliteit of is de prijs een manier om een belangwekkend thema te agenderen? Volgens de jury is bij het aanwijzen van een winnaar uiteindelijk maar één vraag van belang: bij welk project maakt architectuur het verschil? Daarmee vielen al snel twee projecten op: **People's Pavilion** en **Atlas**. Hier heeft architectuur wel degelijk een verschil gemaakt.

People's Pavilion werd ontworpen en ontwikkeld voor de Dutch Design Week 2017. De fysieke constructie stond slechts negen dagen, maar het ontwerp is nog op tal van internetplatforms te bekijken en bestaat daarmee virtueel nog steeds. De ontwerpers, Overtreders W en bureau SLA, ontwikkelden samen met constructeurs van het bureau Arup een nieuwe manier om standaard bouwmaterialen te lenen en te verwerken zonder deze aan te tasten.

Het paviljoen is gerealiseerd zonder dat er tijdens de bouw is geschroefd, gelijmd, geboord of gezaagd. Alles is met stalen omsnoeringsbanden en spanbanden aan elkaar gesjord. Het paviljoen laat een nieuwe toekomst voor duurzaam bouwen zien waarin een leesbare ontwerptaal, nieuwe samenwerkingen en intelligente bouwmethodieken elkaar vinden en aanvullen. Los van de inventiviteit waarmee het **People's Pavilion** is ontworpen, ziet de jury dit project als een belangrijk agenderend statement. Niet alleen voor Eindhoven, maar voor het hele vakgebied. **Atlas**, het gerenoveerde hoofdgebouw van de TU Eindhoven is eerder dit jaar, op 21 maart, officieel geopend. De verbouwing van dit iconische gebouw maakt

deel uit van een grootschalige vernieuwing van de TU/e Campus tot een open science park van internationale allure. Die vernieuwing wordt begeleid door een kwaliteitscommissie van de TU/e. Hierin zijn drie vakdisciplines vertegenwoordigd: cultuurhistorie, architectuur en stedenbouw, en landschap. De jury erkent het belang van de inhoudelijke discussies met deze commissie. Architectonische kwaliteit is hierdoor vanaf het begin van het ontwerpproces geagendeerd.

Het gebouw is oorspronkelijk ontworpen door architect S.J. van Embden en dateert uit 1959-1963. Het voldeed niet meer aan de huidige kwaliteitseisen op het gebied van ontwerp, installaties en functionaliteit en moest worden vernieuwd. Voor het ontwerp van deze vernieuwing tekende Team RSVP, een samenwerking tussen Team V, Van Rossum, Valstar Simonis en Peutz. Een ontwerp dat respect voor de architectuur van Van Embden combineert met innovatieve en gedurfde architectonische ingrepen.

Meest gedurfde ruimtelijke ingreep is de toevoeging van de centrale rode trap. Deze zigzagt vanuit de laagbouw, door de bestaande betonnen tafelconstructie heen, tot bovenin de hoogbouw. De trap volgt zoveel mogelijk bestaande vloeropeningen, waardoor de bouwtechnische impact beperkt blijft. Collegezalen, practicumruimtes en andere gedeelde voorzieningen zijn rond de trap gesitueerd. Deze schijnbaar simpele ingreep vormt hierdoor letterlijk de spil van het gebouw.

Uitgangspunten voor de duurzaamheid waren het hergebruik van materialen en een aanzienlijke verlaging van de CO₂-uitstoot. Delen van de oorspronkelijke staalconstructie, zoals die van de tussenvloeren en gevel, zijn opnieuw gebruikt. De gevel is getransformeerd, indachtig de principes van Van Embden, tot een moderne en vriendelijke façade die qua ritmiek en transparantie

veel kwaliteit toevoegt aan de architectonische expressie. Om voor de gebruikers een comfortabele en gezonde werkomgeving te maken, zijn de lange gangen en gesloten kamers omgebouwd tot ruimtes die visueel met elkaar verbonden zijn. Deze hebben een grote mate van daglichttoetreding gekregen. Positief is de jury ook over de interieurinrichting dat door hetzelfde ontwerpteam zorgvuldig is vormgegeven.

Atlas is nu aangesloten op de reeds aanwezige installatie voor warmte- en koudeopslag van de universiteit. Het energiesysteem wordt verder nog bepaald door een slimme en energiezuinige vliesgevel, klimaatplafonds, een intelligent verlichtingssysteem en de toepassing van zonnepanelen. De jury is bijzonder positief over het ijzersterke ontwerpconcept waarmee de balans tussen techniek en esthetiek is bewaakt en waarmee op eigen-tijdse wijze is doorgebouwd op de originele ontwerp-principes van Van Embden.

Kortom, **Altas** excelleert volgens de jury door een heldere en krachtige architectuur die het verleden respecteert en tot voorbeeld neemt, maar die tegelijk eigen en vernieuwend is. Bovendien is het onderwijsgebouw niet alleen een inspirerend toonbeeld op het gebied van duurzaamheid en innovatie, maar ook een visitekaartje voor de campus en de gehele stad.

DE JURY DRAAGT DAN OOK ALTAS VOOR ALS WINNAAR VAN DE DIRK ROOSENBURGPRIJS 2019.

* De jury:

Evelien van Veen, architect / partner Van Veen Architecten, voorzitter CRK gemeente Eindhoven

Aron Bogers, architect / partner Inbo, winnaar: DR-prijs 2017

Mark Hendriks, hoofdredacteur Blauwe kamer / publicist op gebied van landschap, stedenbouw, architectuur

Renske van der Stoep, architect / partner ROFFAA, hoofd architectuur Academie van Bouwkunst Rotterdam

Annemarien Hilberink, architect / partner HILBERINKBOSCH architecten

Ronald Rijnen, programmamanager Brainport City, gemeente Eindhoven

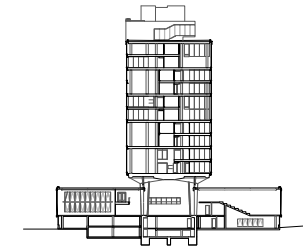
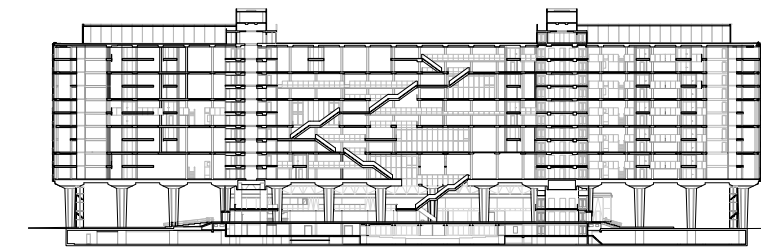
ATLAS

TU/E CAMPUS

Opdrachtgever TU/e Dienst Huisvesting
Ontwerp Total Engineer Team RSVP (Team V Architectuur BV, Valstar Simonis BV, Van Rossum Raadgevende Ingenieurs BV, Peutz BV, BKS Schagen)
Aannemer Van Wijnen Zuid B.V.
Terreinontwerp MTD Landschapsarchitecten
Foto's Jannes Linders en Ergbert de Boer

Atlas is het voormalig Hoofdgebouw van de TU/e. Het is in de jaren '60 ontworpen door architect Samuel van Embden (OD205). Nu, vijftig jaar later, is het getransformeerd naar het meest duurzame onderwijsgebouw van deze tijd. Daarmee is Atlas onmiskenbaar een visitekaartje voor de TU/e. De nominatiecommissie waardeert de hoge ambitie die is geformuleerd en de gedetailleerde uitwerking van het ontwerp. Die ambitie is zeker gerealiseerd. Atlas straalt wetenschap en innovatie uit en laat zien waar de TU/e voor staat.

Er is veel aandacht besteed aan klimaat, uitzicht, daglichtbeleving, luchtkwaliteit en akoestiek. Dat maakt het een duurzaam en gezond gebouw waarin de gebruikers prettig en comfortabel kunnen werken en studeren. De ruimtelijkheid van de centrale entreehal is weer terug. Deze doet dienst als ontvangstzone. De nieuwe, verbindende rode trap leidt de bezoekers naar de bovenbouw. Atlas heeft een slimme, glazen vliesgevel waarbij zoveel mogelijk van de bestaande gevelconstructie behouden is. Op basis van de weersomstandigheden, schuiven 's nachts de etagehoge, verticale uitzetramen naar buiten om het gebouw te koelen en de lucht te zuiveren. Ze hebben een drievoudige beglazing met een binnenzonwering. Dit resulteert in een optimaal licht- en warmteklimaat voor de gebruikers.

NOMINATIES

NOMINATIERAPPORT

De Dirk Roosenburgprijs is de ontwerp- en architectuurprijs van het College van B&W van de gemeente Eindhoven. Deze wordt tweejaarlijks toegekend aan een, binnen de grenzen van de gemeente Eindhoven, opgeleverd project. Genomineerd worden zowel architectonische projecten (gebouwen) als ruimtelijk-landschappelijke projecten (parken en infrastructuur).

Doel van de prijs is om de kwaliteit van de gebouwde omgeving in de gemeente Eindhoven te bevorderen door middel van openbare discussie. Daarbij telt de kwaliteit van het ontwerp, maar ook de bijdrage die het project levert aan de beleving, bruikbaarheid en identiteit van de stad.

Rene Erven

De actuele stedelijke ontwikkeling van Eindhoven kent een opmerkelijke dynamiek. In 2018 becijferde het CBS dat de economie er bovengemiddeld groeit. Deze economische kracht van Brainport wordt ook steeds zichtbaarder in de stad. Een grote hoeveelheid bouwkranen tekent de skyline en tal van projecten en gebieden zijn volop in ontwikkeling. De nominatiecommissie signaleert vanuit bovengenoemde doelstelling van de Dirk Roosenburgprijs eerst een aantal maatschappelijke, stedelijke en ruimtelijke ontwikkelingen en wil vervolgens met de nominaties de discussie over deze actuele thema's prikkelen. Hoe houden we Eindhoven een leefbare, gezonde en (economisch) vitale stad en wat betekent dat voor de architectuur?

In de eerste plaats signaleert de commissie het grote belang van herbestemming en herontwikkeling. De afgelopen jaren nam de herbestemming van met name kantoren, fabriekspanden en -complexen een hoge vlucht. Daar komt volgens de nominatiecommissie een opgave bij. De komende jaren wacht heel wat religieus erfgoed op een nieuwe en andere toekomst. In Eindhoven zijn dat bijvoorbeeld **Landgoed Eikenburg**, het voormalige Clarissenklooster Rapenburg en het kerk- en klooster-complex Mariënhege.

Eindhoven prijst zich gelukkig met veel energieke ondernemers die uiteenlopende plekken in de stad weer een impuls geven. Niet alleen door fysieke ingrepen, maar ook door de opmerkelijke programmering van activiteiten. In dat licht zijn door de nominatiecommissie ook projecten en gebieden genoemd die niet op de nominatielijst staan, zoals Sectie-C en de tijdelijke initiatieven in het leegstaande pand aan het Stadhuisplein (het Herman Wittehuis).

Tijdelijkheid krijgt momenteel binnen de architectuur een geheel andere betekenis. Initiatieven en projecten hebben soms duidelijke houdbaarheid en daarmee een duidelijke einddatum. Voorbeelden hiervan zijn de tijdelijke woningen aan de **Quinten Matsyslaan** en herplaatste **Spaceboxen in de Willemstraat**. In het verlengde daarvan hebben architecten (en ook opdrachtgevers) in toenemende mate aandacht voor circulaire processen. Een aantal projecten illustreert deze ontwikkeling: **Plug-in-city** en **People's Pavilion** dat tijdens de Dutch Design Week van 2018 werd gerealiseerd.

Eindhoven is een stad met nog al wat ruimte in het binnenstedelijke weefsel. Al jaren staan er zowel kleine als grote inbreidingsprojecten op de nominatielijst van de Dirk Roosenburgprijs. Ook dit jaar weer: **Hotel The Match**,

gelegen in de Bergen; **Havenhof** tussen de kop van het kanaal en de Vestdijk, **Woningbouw Sint-Joriskwartier** en het **Kazerne Hotel** aan de Paradijslaan.

De nominatiecommissie vraagt expliciet aandacht voor het belang van goed opdrachtgeverschap in de discussie over gebouwde kwaliteit. Een aantal ondernemers heeft door te investeren in plekken of gebouwen de stad op vitale plekken opgewaardeerd. De nominatiecommissie wijst in dit verband op projecten als de herontwikkeling van het TD-gebouw, **de Groene Toren** in het centrum, het **NRE-terrein** en **Innovation Powerhouse** op Strijp-T.

Duurzaamheid, klimaatadaptatie, ecologie en biodiversiteit zijn thema's die een steeds grotere rol spelen in de architectuur en de actuele stedelijke ontwikkeling. Ze hebben vooralsnog niet tot spraakmakende projecten in Eindhoven geleid. Wel noemt de commissie in dit kader de Trudo Toren, die momenteel op Strijp-S wordt gerealiseerd. Dit veelvuldig gepubliceerde ontwerp geeft dit thema een impuls. Wat betreft duurzaamheid moet hier in ieder geval gebouw **Atlas** op de TU/e campus worden genoemd. **Atlas** is het op zeven na duurzaamste gebouw ter wereld volgens de BREEAM-systematiek.

De Nominatiecommissie:

Bert Staal, architect / partner Buro Staal Christensen, winnaar Dirk Roosenburgprijs 1991

Arjen Petersen, architect / partner Studio for Urban Architecture & Research – SUAR

Jochem Heijmans, architect / partner Bureau Jochem Heijmans

Marrit Winkeler, architect / partner WillemsenU

Annemarien Hilberink, architect / partner HILBERINKBOSCH architecten

Ronald Rijnen, programmamanager Brainport City, gemeente Eindhoven

De nominatiecommissie beoordeelde voor deze editie in totaal 39 projecten, waarvan zijn 27 projecten opgenomen in deze brochure.

Tot slot noemt de nominatiecommissie het economische belang voor Eindhoven van goed functionerende 'ecosystemen' voor open innovatie. Het campusmodel, waarbij technici, ondernemers en onderzoekers elkaar makkelijk vinden en vaak ook faciliteiten delen, is daarbij uiterst succesvol. De High Tech Campus Eindhoven (HTC) is daarvan een internationaal en een gelauwerd voorbeeld. Daar zijn inmiddels nieuwe campussen bijgekomen, zoals de TU/e campus, Strijp-T en de **Brainport Industries Campus**. En, in dit kader kan ook het Microlab op Strijp-S genoemd worden.

Tegen de achtergrond van deze ontwikkelingen heeft de commissie de volgende projecten genomineerd:

Woningbouw Celsius Van der Bildt
NRE TWEE
Renovatie en vernieuwing station NS
Brainport Industries Campus
Landgoed Eikenburg
People's Pavilion
Innovation Powerhouse
Kazerne
Atlas

WONINGBOUW CELSIUS VAN DER BILDT

WOENSEL-WEST

De kleurstelling van Celsius Van der Bildt was aanleiding voor discussie, maar uiteindelijk wil de nominatiecommissie dit opmerkelijke wijkvernieuwingsproject nomineren. De aanpak voor de herstructurering van de wijk Woensel West is door woningcorporatie Sint Trudo gekarakteriseerd als kleurrijk, hip en levendig. Dat uit zich in de wens tot onderscheidende, kleurrijke buurten in de wijk.

Opdrachtgever Sint Trudo
 Architect Tarra Architectuur en Stedenbouw
 Opdrachtgever Sint Trudo
 Architect Tarra Architectuur en Stedenbouw
 Stedenbouw Buro Lubbers landschapsarchitectuur & stedenbouw en Tarra Architectuur en Stedenbouw
 Inrichting openbare ruimte Buro Lubbers landschapsarchitectuur & stedenbouw
 Aannemer Hurks Bouw
 Advies infrastructuur/openbare ruimte RA infra
 Foto's Patrick Meis

De woonbuurt Volta Galvani, genomineerd voor de DR-prijs in 2013, vormt het vertrekpunt voor een reeks van bijzondere buurten. Voor de ontwerpaanpak van de buurten is een estafette-stedenbouw bedacht. Sommige planelementen worden herhaald in een volgende buurt terwijl weer andere worden ververst.

De buurt Celsius van der Bildt is opgebouwd uit een appartementengebouw aan de Edisonstraat, met erachter grondgebonden woningen in diverse bouw-blokken. Parkeren is uit het zicht gesitueerd. Centraal in het plangebied staat een begroeid rug-aan-rug-bouwvolume. Het gebruik van de bijzondere felle gevelkleuring ontregelt de afleesbare beukmaatrepetitie, zodat een gevarieerd wijkbeeld ontstaat. De koppen van de woningen hebben bijzondere thematische schilderijen. In combinatie met de prefab gevelelementen en vensterdeuren, ontstaat een hip, levendig en kleurrijk straatbeeld.

NRE TWEE

De voormalige toonzaal van NRE is door MAG architecten gerenoveerd en verbouwd tot een woongebouw. Dit monumentale bedrijfsgebouw dateert uit circa 1930. De opdrachtgever tot de verbouwing is een collectief van particulieren, dat het project nu ook bewoont. In totaal zijn er 12 appartementen van 60 tot 275 m², allen met een unieke indeling en eigen balkon of terras. De woningen zijn levensloopbestendig door toevoeging van 2 liften. Bewoners delen een grote gemeenschappelijke ruimte met keuken, atelier, klusruimte en fietsenberging. De nominatiecommissie is onder de indruk van de ruimtelijke en architectonische ingrepen. Het is het eerste grotere (ver)bouwproject dat de nieuwe ontwikkelingen op het NRE terrein op de kaart zet.

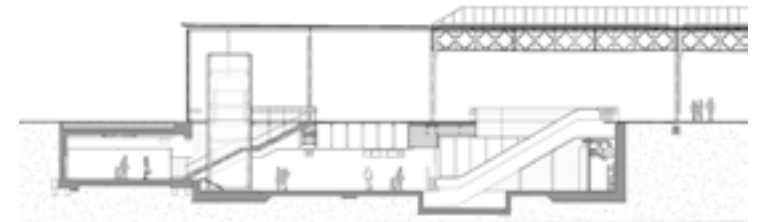
Opdrachtgever CPO-vereniging NRE TWEE
 Aannemer BrugtBouw
 Architect MAG architecten
 Begeleiding opstart Stichting KilimanjaroWonen
 Begeleiding CPO-proces Bouwen In Eigen Beheer
 Foto's Patrick Meis

RENOVATIE EN VERNIEUWING STATION NS

Opdrachtgever ProRail, Utrecht
Ontwerp Arcadis, Amersfoort / TAK Architecten, Delft
Aannemer Heijmans / De Bonth van Hulten
Foto's Patrick Meis

Station Eindhoven, ontworpen door Koen van der Gaast en geopend in 1956, was na 60 jaar een rommeltje geworden en veroorzaakte door het toegenomen aantal reizigers een verkeersinfarct. Het wederopbouwmonument was letterlijk dichtgeslibd en onoverzichtelijk. Het ontwerp beoogde de oorspronkelijke identiteit te herstellen en te versterken. Daarnaast moest het station toekomstbestendig worden gemaakt, onder meer door de verbreding van de tunnel. De vertaling van deze uitgangspunten zijn volgens de nominatiecommissie uiterst functioneel smaakvol opgepakt en uitgewerkt.

Het aantal reizigers zal in de komende jaren groeien van 70.000 naar circa 120.000-130.000 reizigers per dag. De hoofdthema's voor de renovatie en uitbreiding van het station zijn 'ruimte maken' en 'licht'. Het stationsensemble, met de status rijksmonument, is structureel vergroot, verviervoudigd in openbaar oppervlak en aangepast aan de huidige toegankelijkheidseisen. De monumentale hal en de entree aan de stadszijde zijn ontdaan van de commerciële invullingen en zijn in de oorspronkelijke staat gerenoveerd. De nieuwe passage, een 13 meter brede en 3,2 meter hoge reizigerspassage, verdubbelt de transfercapaciteit. Liftten, nieuwe trappen en roltrappen maken alle perrons toegankelijk gedurende alle spitsmomenten. In de passage zijn winkelruimtes en horeca gerealiseerd die de verblijfskwaliteit verhogen. Voor het plafond in de nieuwe passage is een innovatief lichtplafond ontworpen met een serene en een rustgevende kwaliteit. De monumentale passage, met een hoogte van 2.3 meter, is gerestaureerd. Hier is een innovatief lichtkunstwerk met een lengte van 90 meter aangebracht. Dit is ontworpen door Daan Roosegaarde. Eind 2018 werd het project gelauwerd met de Henri van Abbenpenning.

BRAINPORT INDUSTRIES CAMPUS

Brainport Industries Campus is een nieuwe werk- en recreatieomgeving die het voor hightech bedrijven aantrekkelijk maakt om zich te vestigen in de Brainport regio. Het geheel ligt in een wervende groene omgeving. Op Brainport Industries Campus is de hele keten van de maakindustrie vertegenwoordigd. Het gebouw faciliteert samenwerkingsverbanden tussen toeleveranciers, specialistische bedrijven, startups en innovatieve onderwijs- en kennisinstellingen.

Opdrachtgever V.O.F. Brainport Industries Campus;
Ontwikkelaar SDK Vastgoed
Ontwerp Visser & Roelands architecten & ingenieurs
Detailontwerp/Engineering VAN AKEN Concepts, Architecture & Engineering
Stedenbouwkundige Dona Stedenbouw
Aannemer Systabo bv Turn Key Bouw, Enschede
Staalbouw GS Staalwerken Groep, Helmond
Advies Aveco de Bondt
Foto's Patrick Meis / Visser & Roelands
Samenwerking met Kruitkok Landschapsarchitecten, Bureau Veldweg, De Groot Vroomshoop

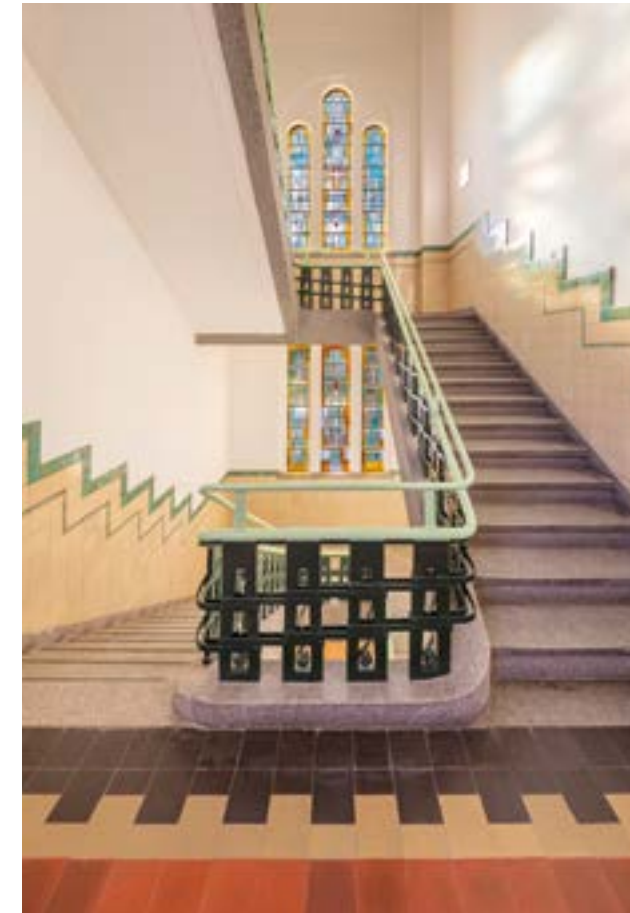
Door het hart van het gebouw loopt een breed publiek toegankelijk atrium waar verdiepingshoge puien zicht bieden op de bedrijfsactiviteiten rondom. In het atrium worden startups en flexplekken ondergebracht in attractieve paviljoens van houtskeletbouw. Onder het atrium ligt een gemeenschappelijke logistieke zone van waaruit de expeditie wordt aangestuurd. Het omvangrijke gebouw van ca. 66.000 m² heeft een modulaire bouw-systematiek en is volledig opgebouwd uit repeterende en demontabele cascomodulen en -elementen. Een cascomodule bestaat uit een vrij indeelbaar vloerveld van 20x20 meter en een transportzone van 5 meter breed rondom. Hier is volgens de nominatiecommissie een uiterst aangenaam ecosysteem voor de hightech maakindustrie gecreëerd. Dit project won de Benelux Trofee Circulair Bouwen.

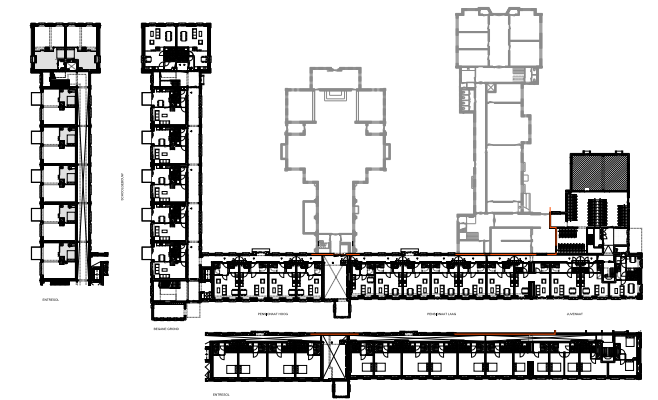
LANDGOED EIKENBURG

Landgoed Eikenburg is sinds 1894 de leefomgeving van de Broeders van Liefde. Hun hoofdgebouw huisvestte niet alleen het klooster en de kapel, maar ook diverse scholen, waaronder de middelbare school Sint-Joris. Toen het hoofdgebouw grotendeels leeg kwam, vroegen de Broeders woningcorporatie Sint Trudo om advies over herbestemming. De nominatiecommissie is onder de indruk hoe deze vraag door Sint Trudo is opgepakt.

Opdrachtgever Sint Trudo
 Advies en procesbegeleiding De Loods
 Architect herbestemming hoofdgebouw
 Kiki van Rassel Architectenburo ism De Loods
 Aannemer Nico de Bont
 Advies/installateur Van den Hoff installatiebedrijf
 Masterplan landgoed + landschapsinrichting rondom hoofdgebouw
 Buro Lubbers landschapsarchitectuur & stedenbouw
 Advies infrastructuur/openbare ruimte RA infra
 Foto's Norbert van Onna

De woningcorporatie nam Landgoed Eikenburg van de Orde in erfpacht en vroeg De Loods een haalbaarheidsonderzoek te doen naar herbestemming van de verschillende gebouwen. Het resulteerde in eerste instantie in een ontwerp voor de transformatie van het hoofdgebouw tot 70 wooneenheden. Buitenzijde, gangen, trappenhuisen en talloze historische details zijn behouden, terwijl binnen verschillende woningtypes zijn gerealiseerd. Sint Trudo huisvest hier bijzondere doelgroepen. Mensen die niet alleen de kwaliteiten van het landgoed en het bos zeer waarderen, maar die er ook aan het behoud willen bijdragen. Die er activiteiten organiseren, met en voor elkaar. Mensen die het als positief waarderen om in een gebied te wonen waar ook zorgfuncties en zorgbehoevenden aanwezig en zichtbaar zijn. Op Eikenbrug verbouwt Stichting Stadsakkers groenten voor de Voedselbank.

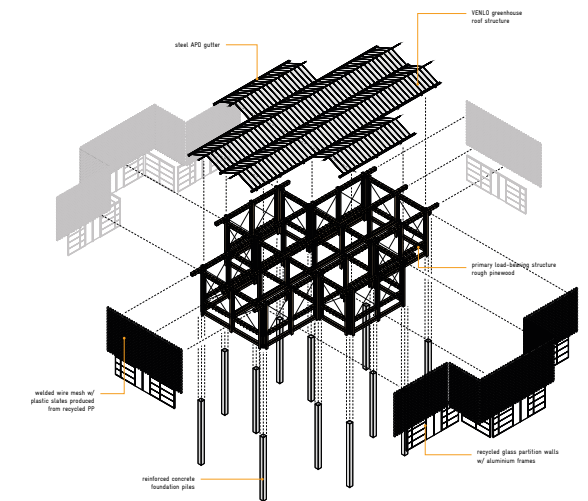
PEOPLE'S PAVILION

STRIJP-S

Het People's Pavilion spreekt tot de verbeelding. Het was tijdens de Dutch Design Week 2018 de centrale ontmoetingsplek voor creatieve denkers en doeners uit de hele wereld. Een 100% circulair gebouw waarvan alle materialen waren geleend: van leveranciers en producenten, maar ook van bewoners uit Eindhoven. Heipalen, houten balken, gevelelementen, glazen dak, plastic bekleding, verlichting. Alles is na afloop van de DDW weer heel en ongeschonden teruggegeven aan de eigenaren. 100% geleend betekende ook dat er niet is geschroefd, gelijmd, geboord of gezaagd.

Ontwerp bureau SLA & Overtreders W
 Ontwerpers Peter van Assche, Hester van Dijk, Reinder Bakker
 Opdrachtgever Dutch Design Foundation
 Constructie Arup
 Urban Mining advies New Horizon
 Hoofdaannemer Ham & Sybesma, Amsterdam
 Foto's Filip Dujardin

People's Pavilion won diverse prijzen (Frame Awards in de categorie Sustainable Design, de Dutch Design Awards in de categorie Habitat, New Material Award, de ARC18 Innovatie Award). People's Pavilion is ook opgenomen in het Jaarboek Architectuur 2017/2018. De nominatiecommissie durft het aan een gebouw dat niet meer bestaat te nomineren, zeker om daarmee de discussie over tijdelijkheid en circulariteit te prikkelen.

INNOVATION POWERHOUSE

STRIJP-T

De voormalige energiecentrale van Philips is getransformeerd tot Innovation Powerhouse, een hotspot waar diverse innovatieve bedrijven onderdak hebben gevonden. Innovation Powerhouse functioneert als een centrum van creativiteit, een plek waar uiteenlopende bedrijven en ondernemers elkaar ontmoeten, inspireren en stimuleren tot innovatie. De energiecentrale, gelegen op Strijp-T, is een iconisch gebouw aan de Ring rond Eindhoven. De oorspronkelijk kolengestookte energiecentrale is gebouwd in vier fasen tussen 1953 tot 1972 en voorzag de nabijgelegen Philips-fabrieken van stroom. De twee belangrijkste uitgangspunten voor het ontwerp waren behoud van ruimtelijke kwaliteiten en 'verbinden'. Men name deze kwaliteiten waardeert de nominatiecommissie.

Dwars door het pand is een centrale straat gecreëerd, die nu de kern van het gebouw vormt. Hier kunnen de bedrijven elkaar ontmoeten, inspireren, samenwerken en evenementen organiseren. Een 50 meter lange lichtstraat brengt licht tot in de kern van het gebouw en vestigt de aandacht op de originele ruwe betonnen structuur. Om ontmoeting tussen bedrijven te stimuleren zijn de wanden richting deze kern zo transparant mogelijk gemaakt. Door een wijziging in energieproductie (van kolen naar olie) is de hoge centrale middenbeuk van het originele ontwerp nooit afgebouwd. Geïnspireerd op de originele tekeningen is met een stalen verticale tuin de origineel bedoelde symmetrie voltooid. Deze stalen tuin volgt in ritmiek en belijning de originele gevel, maar is met zijn transparante groene uiterlijk, glazen lift en vergaderruimtes een hint naar de toekomst. Aan de achterkant wordt de symmetrie voltooid door een strak gedetailleerde moderne glazen uitbouw. Het project is in 2019 genomineerd voor Gulden Feniks en is opgenomen in het Architectuur Jaarboek 2018/2019.

Opdrachtgever GeVa Vastgoed

Ontwerp Atelier van Berlo, Eugelink Architectuur en De Bever Architecten

Bouw Bouwbedrijf Goevaers, Best

Foto Tycho Merijn

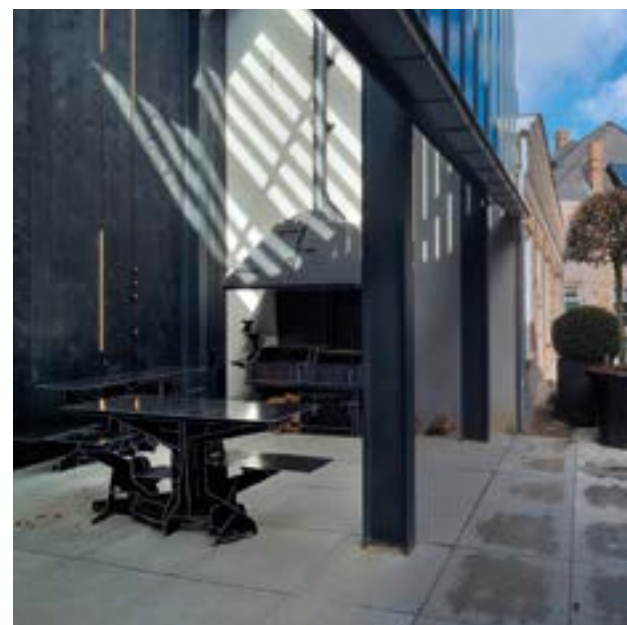

KAZERNE

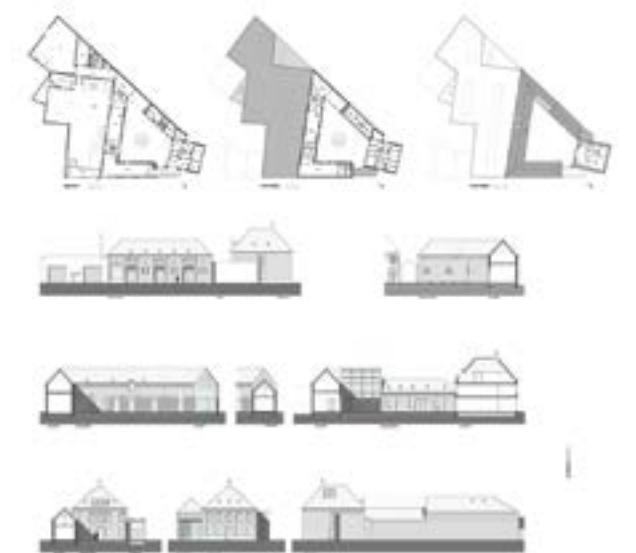
Het project Kazerne betreft de herbestemming van een loods van de gemeente-reiniging en een Marechausseekazerne. De eerste fase (herbestemming van de loods) was genomineerd voor de Dirk Roosenburgprijs in 2015. Het plan voor de verbouwing van het voormalige Marechausseecomplex (fase 2) bevat een aantal onderdelen: het oude Marechausseehuis aan de Grote Berg, het koetshuis aan de Paradijslaan en de cellen en oude stallen aan de binnenplaats. Het voormalige woonhuis voor Marechausseebeambten is door de gemeente gebouwd in 1825, de rest is daar in de eeuw daarna aan het complex toegevoegd.

Het exterieur van het monument is in de originele verschijningsvorm teruggebracht. Enkele ingrepen in het exterieur zorgen voor meer daglichttoetreding. Er zijn twee nieuwe volumes toegevoegd die het geheel ruimtelijk complementeren. Ook zijn trappenhuizen en een lift toegevoegd en is het plein ingericht. Het was nodig om het casco rigoureus te renoveren ten behoeve van warmte- en geluidsisolatie, brandveiligheid en de inbouw van de hotelkamers. De houten kappen met bijzondere spanten zijn desondanks op bijna alle plaatsen in het zicht gehouden. De nominatiecommissie waardeert de ontwerp kwaliteiten en de volharding van de initiatiefnemers waarmee dit concept is gerealiseerd.

Opdrachtgever/initiatiefnemers Annemoon Geurts en Koen Rijnbeek: Studio Moon/en/co
Bouw- en Cultuurhistorisch onderzoek bureau voor bouwhistorisch onderzoek J.A. van der Hoeve ism Cultuurhistorisch Bureau Hüsken & Zoon
Ontwerp Harrie van Helmond ism Studio Moon/en/co
Interieurontwerp Studio Moon/en/co
Opdrachtgever/Aannemer Bouwonderneming Goevaers BV
Elektrische installaties Mansveld
Werktuigbouwkundige installaties Van den Hoff
Constructie-advies Advies- en Ingenieursbureau Van de Laar
Foto's Patrick Meis

PROJECTENSELECTIE

2017-2019

SCHOOLGEBOUW VOOR AUGUSTINIANUM

Opdrachtgever Augustinianum

Ontwerp architectenlen & Studio Leon Thier

Aannemer Hurks Bouw

Foto's Bas Gijssels

Creativiteit en ontmoeting staan centraal bij Augustinianum en het nieuwe schoolgebouw maakt die uitgangspunten zichtbaar. Het is de ambitie van de school om naast onderwijs ook sport, drama en popmuziek te stimuleren. De compacte nieuwbouw heeft als centraal ontwerpidee de Agora: een ontmoetings- en leerplein in het hart van de school. Rondom dit leer- en pauzeland-schap ligt de mediatheek. Door de klaslokalen en staf-ruimten aan de buitengevels te leggen, ontstaat rondom de Agora een flexibele zone met allerlei functies. De Agoravloer loopt trapsgewijs op tot de eerste verdieping. De vloer kan daardoor ook functioneren als tribune bij voorstellingen.

GROENE WONINGEN STRIJP-R

Ontwerp Eek en Dekkers

Aannemer Bouwbedrijf van Gerven, Mierlo

Constructief advies JV2 bouwadvies

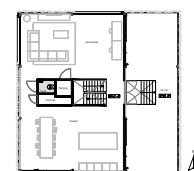
Bouwadvies Team 42

Foto Patrick Meis

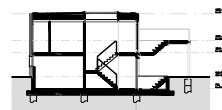
Deze Groene Woningen liggen direct naast het project RAG, het door Eek & Dekkers herbestemde pompgebouw van Strijp-R. Groot, ruim, groen, zonnig, modern, industrieel, licht en in alle opzichten vrij. Om het onbelemmerde zicht vanaf de dakterrassen van RAG te waarborgen liggen de nieuwe groene woningen iets verzonken in de grond. De groene woningen hebben een splitlevel waarbij de benedenverdieping met slaap-vertrekken zich één meter onder maaiveld bevindt. De levende groene buitenwanden vormen een fraai contrast met de gele baksteen van het naastgelegen RAG-gebouw.

Plattegrond begane grond

Plattegrond eerste verdieping

Doorsnede over trappehuis

UITBREIDING EN RENOVATIE CKE

Opdrachtgever Centrum voor de Kunsten Eindhoven (CKE)

Ontwerp Studio Groen+Schild, Deventer

Aannemer Hazenberg Bouw, Vught

Foto Patrick Meis

Centrum voor de Kunsten Eindhoven (CKE) is een multidisciplinaire, educatieve instelling voor amateurkunst aanvankelijk gevestigd op twee locaties in de stad. Het was een van de ambities van het CKE om al het kunstonderwijs op één plek in samen te brengen. Het CKE besloot daarom de bestaande muziekschool aan de Pastoor Petersstraat te renoveren en uit te breiden. Studio Groen + Schild transformeerde de muziekschool tot dynamisch, open en gastvrij gebouw dat met de toevoeging van een tweede gevel van stalen lamellen een nieuwe identiteit gekregen. Er is een extra derde verdieping met leslokalen voor beeldende kunst en multifunctionele zalen voor dans en theater toegevoegd.

WONINGBOUW SINT-JORISKWARTIER

Opdrachtgever Wooninc.

Ontwerp Pauwert Architectuur

Aannemer BAN bouw

Foto Patrick Meis

In het zuidelijk deel van Eindhoven, nabij de Joriskerk, verrees het Sint-Joriskwartier: een nieuwe woonwijk die qua sfeer aansluit op het nabijgelegen 'Witte Dorp'. Het plan bestaat uit 37 eengezinswoningen met tuin en 28 woonstudio's. Oude bedrijfsgebouwen hebben plaats gemaakt voor een echte woonbuurt. De drager van het plan is de centraal gelegen gezamenlijke groene ruimte, waarbij zorgvuldig aandacht is geschonken aan de overgang van privé naar openbaar.

TRANSFORMATIE KANTOOR WILLEMSTRAAT

Opdrachtgever Woonbedrijf

Ontwerp architectenlenlen

Foto Patrick Meis

79 'gebruikte' spaceboxen, afkomstig van het TU/e terrein, zijn opgeknapt en herplaatst in een leeg kantoor van Woonbedrijf. Dit tijdelijke woongebouw, zal na een periode van maximaal 10 jaar, plaats maken voor nog te ontwikkelen nieuwbouwplannen in de binnenstad van Eindhoven. In de tussentijd helpt het de stad in de grote vraag naar extra huurwoningen. Het doel van Flexwonen is woonruimte voor mensen die snel een betaalbare huurwoning zoeken, maar weinig kans hebben om er een te vinden, bijvoorbeeld omdat zij geen inschrijftijd hebben. De woning is voor één persoon en je woont er tijdelijk. Flexwonen is dus een goede oplossing voor iemand die snel een woning nodig heeft vanwege werk of een verbroken relatie, of voor een jeugdige starter die op eigen benen moet of wil staan. Van de totaal 101 gerealiseerde kleine wooneenheden zijn er naast basis inbouwappartementen 52 spaceboxen aan het gebouw gekoppeld en 27 spaceboxen volledig in het gebouw geschoven, waarvan er drie zichtbaar zijn gemaakt door ze als statement door de bestaande buitengevel heen te laten prikken.

HERBESTEMMING DE GROENE TOREN / NH HOTELS

Opdrachtgever(s) Studio 56

Ontwerp diederendirrix Architectuur & Stedenbouw

Foto Patrick Meis

Het voormalige kantoorgebouw de Groene Toren, gebouwd in 1974 naar ontwerp van architect Dick van Mourik (1921-2018), is herbestemd tot woongebouw en hotel. Het 50 meter hoge gebouw is volledig gestript, met behoud van de betonnen draagstructuur en de karakteristieke gevelbanden. Alle vensters en de groene gevelplaten ertussen zijn verwijderd. De kenmerkende groene uitstraling van de toren is behouden door de gevels te voorzien van verdiepingshoge bronskleurige aluminium puien met groen getint glas. De reeds bestaande restaurants op de begane grond zijn geheel vernieuwd. Daarboven, op de 1e tot en met de 7e verdieping van het gebouw, bevindt zich een viersterren NH-hotel met 132 kamers. Op de 13e verdieping bevindt zich een restaurant. Op de 8e tot en met de 13e verdieping zijn 112 appartementen voor kort verblijf gerealiseerd.

HERBESTEMMING TD GEBOUW

Opdrachtgever Foolen & Reijs Vastgoed

Ontwerp diederendirrix Architectuur & Stedenbouw

Landschapsontwerp Buro Lubbers

Aannemer Stam + De Koning

Foto Bas Gijsselhart

Diederendirrix heeft het voormalige gebouw van de Technische Dienst van de gemeente Eindhoven (TD) getransformeerd in een multifunctioneel gebouw. In het gebouw van 15.000 m², dat middenin het Anne Frankplantsoen staat, zijn 157 woningen gerealiseerd. Naast appartementen bevat het TD-gebouw in de plint ook twee commerciële ruimten. Rond de patiotuin op kelderniveau en op het voormalige parkeerdek liggen woningen. Alle appartementen hebben een riante vrije verdiepingshoogte van 3,10 meter. Hoger in het gebouw worden de woningen almaar groter, met als toppunt de vier penthouses. De installatieruimte op het dak is vervangen door een vloeiend nieuw penthousevolume over twee bouwlagen met grote daktuinen.

WONINGBOUW HAVENHOF

Opdrachtgever Woonbedrijf

Architect Pauwert Architectuur / Lichtstad Architecten

Omvang 38 stadswoningen, 56 studentenwoningen

Aannemer Ballast Nedam, Laudy Bouw & Ontwikkeling

Foto Verse Beeldwaren

Op de plaats van de voormalige stadsbussenremise en Ferrari-garage is het nu fijn en rustig wonen. Woonbedrijf heeft hier een nieuw, levendig woonensemble gerealiseerd met 38 stadswoningen en 56 woonruimtes voor studenten. Aan de Vestdijk wonen de studenten in een gebouw dat refereert aan de industriële Oude Haven en de rijksmonumenten in de directe nabijheid. Aan het hof en in de richting van de Havenstraat zijn de verschillende stadswoningen gerealiseerd. De stadswoningen zijn per blokje van drie opgebouwd met een benedenwoning en daarboven twee maisonnettes. Duurzaamheid is een belangrijk thema geweest bij de bouw van Havenhof. Naast bijvoorbeeld zonnepanelen en een groen dak, is er extra aandacht besteed aan de biodiversiteit van stadsdieren, zoals vogels, vlinders en bijen. Onder andere bij de inrichting van het binnenhof is hier door de bewoners bewust over nagedacht.

FLEXWONINGEN QUINTEN MATSYSLAAN

Opdrachtgever Sint Trudo

Aannemer Friso Bouwgroep

Leverancier/productie Houkesloot Sneek

Architect Onix NL / Rizoem

Landschapsinrichting Buro Lubbers

Advies infrastructuur/openbare ruimte RA infra

Foto Igor Vermeer

Aan de Quinten Matsyslaan in Tongelre zijn in niet meer dan een paar weken tijd twee hofjes met 43 flexwoningen gerealiseerd. Die snelle bouwtijd is mogelijk doordat de houten woonunits prefab zijn geproduceerd in timmerfabriek Houkesloot in Sneek. Ze zijn geleverd compleet met elektrische bedrading, installaties, badkamer en keuken én worden in één dag tijd gemonteerd. De compacte studio's van 32m² en appartementen met een oppervlak van 59m² zijn bedoeld voor starters. Voor een vijftal woningen wordt gedacht aan jongeren met een licht autistische beperking, die hier onder begeleiding van Stichting Futuris kunnen wonen. Ook voor andere groepen die dringend en snel woonruimte nodig hebben, zoals expats en mensen die gescheiden zijn, biedt dit nieuwe woning-concept uitkomst. De Cubestee is een ontwerp van architectenbureau Onix NL en Friso Bouwgroep uit Sneek. De houten woning was in Eindhoven eerder al te zien op het Stadhuisplein tijdens de Dutch Design Week 2016. Het gaat hier om tijdelijke. De Cubestee's worden voor een periode van tien jaar geplaatst. Permanente bebouwing is op deze plek niet toegestaan, omdat de locatie binnen de geluidscirkel van DAF valt.

VILLA'S EN HERBESTEMMING ENTREEGEBOUW ANIMALI

Opdrachtgever Kero Vastgoedontwikkeling

Ontwerp Pauwert Architectuur

Aannemer Aannemersbedrijf Van Rijswijk, Eindhoven

Gebruiker MUD Company

Foto Erik Zonneveld

Het voormalige dierenpark keert niet terug, maar een stukje historie van dierenpark Animali wél. Na de sluiting van het voormalige vogelpark is er meer dan tien jaar vrijwel niets aan het terrein gedaan. Na de eerdere bouw van de zestien luxe villa's tussen de bestaande monumentale bomen, is het poortgebouw in oude luister hersteld. Het oude rieten dak is vervangen en graffiti is verwijderd, waardoor de contouren van de oude letters van Animali weer zichtbaar zijn. Bovenop de oranje bal staat weer de beroemde blauwe vogel. Het poortgebouw vormt de entree naar een kleine, transparante kantoorruimte.

WOONGEBOUWEN SCHRIJVERSKWARTIER

Opdrachtgever CRA Vastgoed, Woonveste

Locatie Den Elzent, Eindhoven

Architect Pauwert Architectuur

Opdrachtgever CRA Vastgoed, Woonveste

Omvang 54 appartementen

Aannemer Huybregts Relou, Woonveste

Foto Erik Zonneveld

Op het kruispunt van villawijk Den Elzent, het Stadswandelpark, het Dommelplantsoen en de Boutenslaan is een ensemble van woongebouwen ontwikkeld bestaand uit delen, 't Sonnet (plandeel A), De Ballade (plandeel B) en Het Octaaf (plandeel C). 't Sonnet bestaat uit 38 appartementen verdeeld over zeven bouwlagen met parkeren in een onder het gebouw gelegen kelder. Het volume kent een klassieke opbouw van plint, middendeel en kroonlijst. Plandeel De Ballade biedt het ruimte aan acht appartementen verdeeld over drie bouwlagen met parkeren in een onder het gebouw gelegen kelder. Als sluitsteen van de ontwikkeling worden in Het Octaaf de ontwerpingrediënten uit gebouw 't Sonnet en De Ballade gebruikt, herinterpreteerd en toegepast. Het plandeel biedt ruimte aan acht appartementen.

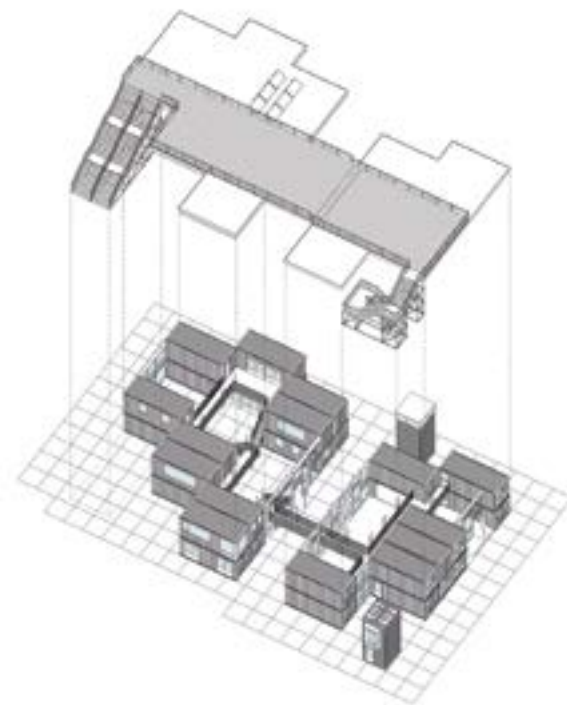

PLUG-IN-CITY 2.0 STRIJP-S

Ontwerp Bygg Architecture

Opdrachtgever Stichting Plug-In-City

Plug-in-city ligt midden op Strijp-S. In het complex, gemaakt van hergebruikte bouwmaterialen en containers, is een gemeenschap van ontwerpers, architecten en kunstenaars actief. Plug-in-city is ontworpen en gemaakt met beperkte middelen en de hulp van vele partners uit de bouwkolom. De kleine 'stad' is gebouwd volgens de principes van de Circulaire Economie. Alle materialen en producten die zijn toegepast zijn gebruikt of kunnen worden hergebruikt doordat ze gemakkelijk kunnen worden gedemonteerd. In 2017 werd het initiatief door ABN-Amro gelauwerd met een Circular Economy Award.

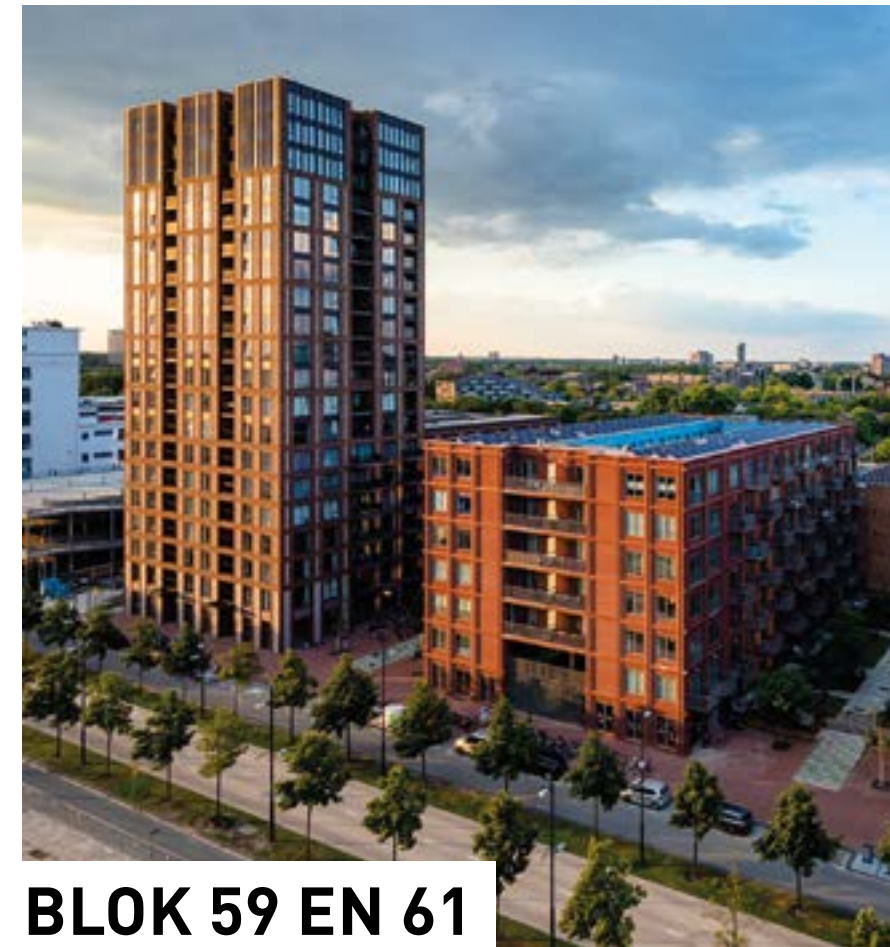
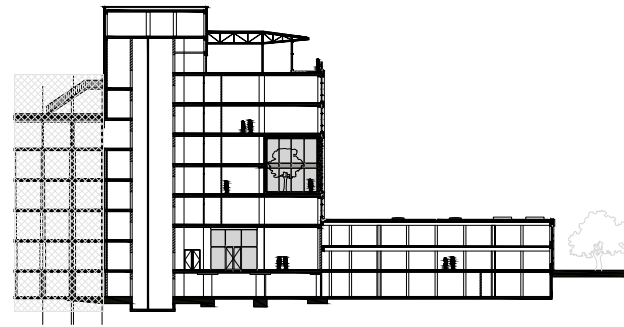
TRANSFORMATIE GEBOUW TQ 5 EN TQ 6 STRIJP-T

Opdrachtgever GEVA Vastgoed

Ontwerp Architect Niels Olivier Architect / Faam-Bo2 Architects

Foto Bas Gijselhart

Strijp T wordt een unieke campus voor de hightech maakindustrie; 'make, create and innovate' is het motto. De campus is bedoeld voor hightech bedrijven en onderzoeks- of onderwijsinstellingen. De gemeente heeft West 8, ook verantwoordelijk voor het stedenbouwkundig plan van Strijp S, aangesteld om een masterplan te ontwerpen en de kwaliteit te bewaken. Voor het ontwerp van de transformatie van de gebouwen TQ 5 en 6 naar multifunctionele bedrijfs- of onderwijsruimte tekende Niels Olivier architecten. Gebouw TQ 5 is met 35 meter het hoogste gebouw op Strijp-T. De gevel is geheel vervangen door een lichte aluminium gevelconstructie die het karakteristieke raster van vloeren en gevelkolommen blootlegt. De dakverdieping is getransformeerd tot één groot dakterras.

BLOK 59 EN 61 STRIJP-S

Op Strijp-S, het creatieve hart van Eindhoven op het voormalige Philipsterrein, heeft SDK Vastgoed drie 'blokken' ontwikkeld met in totaal 352 woningen, gezamenlijke parkeergarage en tuinen. Het project 'Backstage-S', bestaat uit de woongebouwen Blok 59, Blok 61 en Blok 63. Blok 63 ontworpen door Pauwert Architecten bestaat uit 100 nieuwe lofts, variërend van 45 tot 135 vierkante meter. Dit project is in 2017 beoordeeld door de nominatiecommissie van de Dirk Roosenburgprijs. De 96 vrije sector huurappartementen in Blok 61, ontworpen door Architectenlenlen hebben een loftachtig karakter, eveneens met hoge plafonds en grote ramen tot aan de grond. De woningen zijn op verschillende manieren ingedeeld. Er zijn lofts voor een geheel vrije indeling waarbij er geen binnenwanden zijn aangebracht. Blok 59, ontworpen door diederendirrix bestaat uit 156 appartementen en is met 70 meter het hoogste gebouw van het ensemble. Foto: Blok 59 (links) en Blok 61 (rechts).

Ontwikkelaar/opdrachtgever Spoorzone BV
Gedelegeerd ontwikkelaar SDK Vastgoed BV
Architect Blok 59 Diederendirrix Architectuur
en Stedenbouw

Architect Blok 61 Architectenlenlen
Architect Blok 63 Pauwert Architecten

Uitvoering Stam + De Koning Bouw BV
Stedenbouwkundige West 8

Foto Bas Gijselhart

RF PORTIERSLOGE STRIJP-R

Ontwerp Eek en Dekkers
Opdrachtgever Amvest
Foto Patrick Meis

Grote delen van het RF gebouw zijn op vrij brute wijze gesloopt. De kopse kant, met markante portiersloge, en delen van opslagruimtes bleven gespaard. Het concept voor de herbestemming van het gebouw bestaat uit het toevoegen van een nieuwe glazen gevel die 'los' blijft van de bestaande bouw. Via de grote nieuwe ramen zijn de oorspronkelijke geklonken en geboute spanten, de betonnen plafondelementen, de daklichten, de kopse scheidingswand, nog steeds zichtbaar.

DUBBEL WOONHUIS MEERHOVEN

Opdrachtgever particulier
Ontwerp FAAM Architects
Adviseur constructie Vervest, Uden
Aannemer Bouwpartners Valkenswaard
Foto Bas Gijselhart

Het project omvat twee geschakelde woonhuizen in de Vinex Meerhoven. Het project presenteert zich als één groot pand. Het programma bestaat 3 bouwlagen: bovenop de kelders zijn 2 woonlagen gemaakt, met de mogelijkheid van dakterrassen. De patio's brengen licht tot diep in de kelder en vormen in ruimtelijke zin de spil van elke woning.

HOTEL THE MATCH DE BERGEN

Ontwerp VFO Architecten
Opdrachtgever Land 's-Heeren Vastgoedontwikkeling
Aannemer BMV, Veldhoven
Landschapsontwerp Buro van Leuken en Partners
Foto VFO Architecten

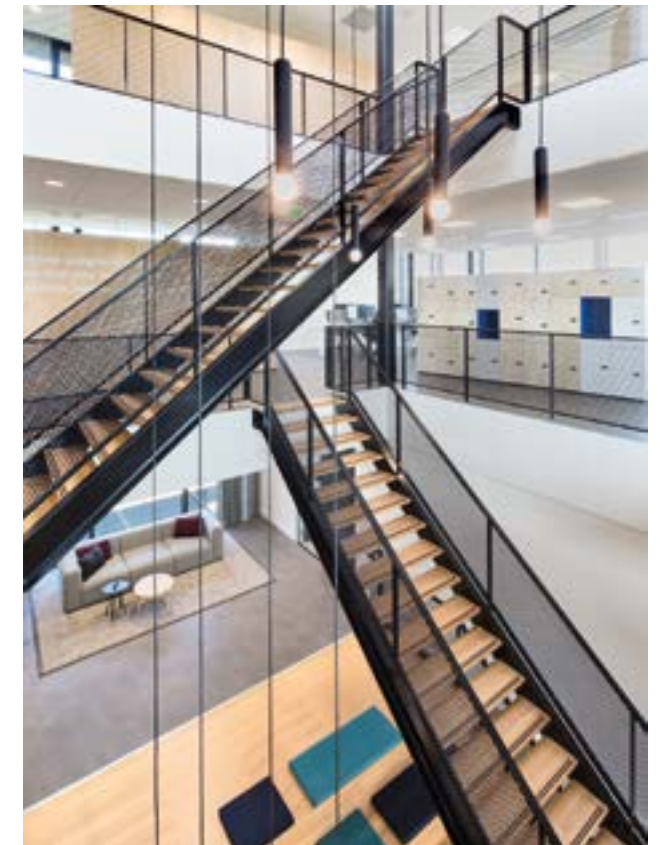
Hotel The Match ligt in de Bergen in het hart van Eindhoven. Het hotel is gebouwd op het terrein waar vroeger een luciferfabriek stond. Achter de woningen in de Bergen, stonden van oudsher fabrieken en werkplaatsen. Dit ruimtelijk kenmerk vormt de basis van het ontwerpconcept van VFO architecten. Het hotelpand bestaat uit verschillende delen. Hierdoor lijkt het een door de tijd, organisch gegroeid geheel. De bouwmassa's zijn uitgevoerd in zandkleurige baksteen. De stedelijke, industriële sfeer, die refereert aan de voormalige fabrieksfunctie, is ook is het interieur van het hotel herkenbaar.

HTCE 96 – TMC HTC EINDHOVEN

Architect Pauwert Architectuur / Jeroen Verdonchot
Interieurarchitect de ruimdenkers / Wies Harmeling
Opdrachtgever HTC Site Management / TMC
Omvang 1.300 m²
Aannemer Strukton Van Straten en Hoppenbrouwers
Foto's Erik Zonneveld

In het TMC hoofdkantoor staan innoveren, ondernemen en samenwerken centraal. Het gebouw vormt de zesde campusvilla in een reeks. De glazen gevels maken de landschappelijke omgeving van de campus in het gebouw voelbaar. De dichte geveldelen zijn bekleed met helderwit aluminium die het omliggende heidelandschap licht reflecteren. Het materiaal sluit goed aan bij de hightech uitstraling van zowel TMC als de High Tech Campus. De interne structuur van het gebouw bestaat uit open vloerindelingen en biedt ruimte voor flexibele teamsamenstellingen, geconcentreerd werken en dynamisch ontmoeten. Een centrale trap hangend in een atrium verbindt de vier vloeren fysiek, maar is tevens zo ontworpen dat de rondloop ontmoeting stimuleert.

COLOFON

COLOFON DIRK ROOSENBURGPRIJS 2019
De Dirk Roosenburgprijs is de architectuurprijs van de gemeente Eindhoven

NOMINATIECOMMISSIE
Bert Staal (Buro Staal Christensen, winnaar Dirk Roosenburgprijs 1991); **Arjen Petersen** (Studio for Urban Architecture & Research – SUAR), **Jochem Heijmans** (Bureau Jochem Heijmans), **Marrit Winkeler** (WillemsenU), **Annemariken Hilberink** (HILBERINKBOSCH architecten), **Ronald Rijnen** (Gemeente Eindhoven). De nominatiecommissie vergaderde op woensdag 22 mei 2019.

JURY
Evelien van Veen (Van Veen Architecten, voorzitter CRK); **Aron Bogers** (Inbo, winnaar: Dirk Roosenburgprijs-prijs 2017); **Mark Hendriks** (Blauwe kamer / publicist); **Renske van der Stoep** (ROFFAA / hoofd architectuur Academie van Bouwkunst Rotterdam), **Annemariken Hilberink** (HILBERINKBOSCH architecten); **Ronald Rijnen** (Gemeente Eindhoven). De jury beoordeelt deze nominaties op dinsdag 10 september 2019.

Opdrachtgever Gemeente Eindhoven / College B&W
Secretaris Dirk Roosenburgprijs 2019 Rene Erven
Organisatie Architectuurcentrum Eindhoven
Coverfoto voor Egbert de Boer
Coverfoto achter Jannes Linders
Grafische vormgeving Oranje Vormgevers
Druk Goedhart Repro
Animaties Monkeytree Moving Images
Met dank aan gemeente Eindhoven, leden nominatiecommissie, juryleden, genomineerden, Natlab.

UITGAVE
Architectuurcentrum Eindhoven, 2019
www.architectuurcentrumeindhoven.nl

SPONSORS/BEGUNSTIGERS

DE DIRK ROOSENBURGPRIJS IS DE ARCHITECTUURPRIJS VAN DE GEMEENTE EINDHOVEN

ORGANISATIE
Architectuurcentrum Eindhoven

SPONSORS ARCHITECTUURCENTRUM EINDHOVEN

- AluK Aluminium - Eindhoven
AM - Utrecht
Architectenburo ZIJN - Maarheeze
Atelier Boetzkes - Eindhoven
Amvest - Amsterdam
Aveco de Bondt Ingenieursbedrijf - Eindhoven
BASE Photography - Helmond
Bouwen In Eigen Beheer / BIEB - Eindhoven
BPD Ontwikkeling - Eindhoven
Buro Lubbers - Vught
Blondel Processturing - Eindhoven
Bloom Vastgoedontwikkeling - Eindhoven
BYGG Architecture - Eindhoven
FAAM Bo.2 - Tilburg
Carl Dortmans Advies - Asten
COB-WEB Advies - Eindhoven
Cushman & Wakefield / DTZ Zadelhoff - Eindhoven
DB2 - Eindhoven
De Meeuw - Oirschot
De Bever Architecten - Eindhoven
Denkkamer Architectuur & Onderzoek - Gemert
Duurzame Installatie Architecten / DIA - Eindhoven
Diederendirrix Architectuur en Stedenbouw - Eindhoven/ Rotterdam
Dura Vermeer Bouw en Vastgoed - 's-Hertogenbosch
Eek en Dekkers - Eindhoven
Eugelink Architectuur - Eindhoven
FAAM Architects - Eindhoven
Goedhart Repro - Helmond
GEVA Vastgoed / Goevaers - Eindhoven
Grespania Benelux - Eindhoven
Hoesbergen Advies - Eindhoven
Houben & Van Mierlo Architecten - Eindhoven
Huybregts Relou Bouw - Son
Hurks Vastgoedontwikkeling - Eindhoven
Inbo - Eindhoven
Interesting Vastgoed - Eindhoven
- KAW/e Architecten - Eindhoven
KdV Architectuur - Eindhoven
Kingspan Insulation - Tiel
Kovos Architecten - Eindhoven
KruitKok Landschapsarchitecten - Eindhoven
Laride Huisvestingsadviseurs - Veldhoven
Ballast Nedam Zuid Bouw en Ontwikkeling - Eindhoven
MAG Architecten - Eindhoven
Marcel van Dijk Architect - Eindhoven
Nelissen Ingenieursbureau - Eindhoven;
Nul25 Advies - Utrecht;
Okko Project - Eindhoven
Pauwert Architectuur - Eindhoven
Rabobank Regio Eindhoven - Eindhoven
SDK Vastgoed - Eindhoven
Sentus Vastgoed en Bouw - Soesterberg
Spierings en Swart Architectenbureau - Eindhoven
Stam en De Koning - Eindhoven
Studio M10 - Eindhoven
SUAR - Eindhoven
Synchroon Ontwikkelaars - Utrecht
Tom van Tuijn Stedenbouw - Eindhoven
UArchitects Eindhoven
Van Aken CAE - Eindhoven
Van de Laar Adviseur in Bouwconstructies - Eindhoven;
Van Helmond Architecten - Eindhoven
Van Wijnen Projectontwikkeling Zuid - Rosmalen
Strukton Van Straten - Eindhoven
WY Architecten - Eindhoven
Weebers Vastgoedadvocaten - Eindhoven
Weber Beamix - Eindhoven
Verhoeven De Ruijter Landschap en Stedenbouw - Eindhoven
Werkstatt - Eindhoven
Willemsenu Architectuur - Eindhoven
Woonbedrijf - Eindhoven
Wooninc. - Eindhoven
Yvi Family - Eindhoven

